

## [Finansministeren.]

det, at regnskabsresultatet blev noget gunstigere, end vi regnede med i foråret, da vi drøftede budgettet for indeværende år. Overskuddet på drifts- og anlægsbudgettet er således ved den endelige opgørelse blevet 100 mill. kr. større, end vi dengang regnede med, idet især proventet af forbrugsafgifterne var bedømt noget forsigtigt.

Også for indeværende år, altså finansåret 1959-60, har det vist sig, at der har været en tendens til at undervurdere indtægterne, især af forbrugsafgifterne, og medens vi i foråret, da finansloven blev vedtaget, regnede med, at overskuddet i år ville blive ca. 450 mill. kr. og finansieringsbehovet små 300 mill. kr., er der nu grund til at tro, at overskuddet bliver større end 800 mill. kr., og at der ikke vil være noget finansieringsbehov.

Denne gunstige udvikling er ganske overvejende en følge af det stærke økonomiske opsving, der har præget den danske økonomi i det sidste år, og ikke af bevidste bestræbelser på at styrke budgetstillingen. Der er ganske vist siden finanslovens vedtagelse gennemført en forhøjelse af statsbanetaksterne på godt 40 mill. kr. årlig, men der er også på enkelte områder bevilget nye udgifter, bl. a. en forhøjelse af sygehustilskuddet. I det store og hele har der dog ikke været tale om nye bevillinger af betydning.

Inden jeg kommer ind på den finansielle stilling i indeværende år, kan det derfor være hensigtsmæssigt kort at omtale den økonomiske udvikling og dens indvirkning på statsfinanserne.

Siden sommeren 1958 har produktion og beskæftigelse været voksende og ligger nu 10-15 pct. over niveauet i foråret 1958. Så godt som alle erhverv har i dag større indkomster end for et år tilbage, men fremgangen er særlig udtalt for bygge- og anlægsvirksomheden og dens hjælpeindustrier. Ved udgangen af september var der således knap 4 millioner m<sup>2</sup> byggeri under opførelse; det er 20 pct. mere end på samme tid i fjor og det højeste niveau i de sidste 5 år. Såvel industriproduktionen som den animalske landbrugsproduktion er en halv snes procent større end i fjor. Den økonomiske fremgang er også kommet til udtryk i en stor nedgang i arbejdsløsheden.

Der er flere årsager til denne betydelige produktionsstigning. Rentefaldet i foråret 1958 samt de lettere kreditvilkår bevirkede en betydelig forøgelse af investeringerne, og de nye regler om skattefri afskrivninger og henlæggelser til investeringsfunds har vel også spillet ind. Hertil kom, at sidste vinter frembød særdeles gunstige muligheder for byggearbejder, hvorved den forøgede investerings efterspørgsel hurtigere fik mulighed for at udfolde sig.

Også efterspørgslen efter forbrugsvarer har bidraget til den økonomiske ekspansion. Lønforhøjelserne for tjenestemænd og andre offentligt ansatte, tilbagebetalingen af den bundne opsparing, de gunstige omprioriteringsvilkår, bortfaldet af stabiliseringslånet og den betydelige forbedring af landbrugets indtjeningsmuligheder — alt dette har forøget befolkningens disponible indkomster og stimuleret forbruget. Detailomsætningen er ca. 10 pct. større end for et år tilbage, og omsætningen af varer som biler og fjernsynsapparater er steget væsentlig stærkere.

På et enkelt punkt har stigningen i efterspørgslen dog været mindre udpræget. Jeg tænker her på industrieksporten, som i de nærmest foregående år gik frem med 15-20 pct. årlig, men som i den første del af 1959 var inde i en svaghedsperiode, måske bl. a. som følge af den internationale konjunkturdæmpning i 1958. I den forløbne del af 1959 har stigningen kun været ca. 8 pct.; maskineksporten har endog været lavere end i fjor, men var dog særdeles høj i september måned.

Til trods for den betydelige forøgelse af den økonomiske aktivitet og dermed også af importen er der ikke sket nogen forringelse af valutalikviditeten. Tværtimod er valutastillingen i den forløbne del af året forbedret med næsten 500 mill. kr. Valutafremgangen er dog stilnet noget af i årets løb, efterhånden som importen er steget. Ved den betydelige tilgang af valuta, der har været i de sidste år, må man antage, at den samlede — offentlige og private — nettogæld til udlandet, som gennem det meste af efterkrigsårene har udgjort et par milliarder kroner og ved årets begyndelse var nedbragt til 500 mill. kr., nu i alt væsentligt er bragt ud af verden.

Ikke desto mindre er det bemærkelses-